

Максімальнае выкарыстанне нашага патэнцыялу: Кансалідацыя Еўрапейскай прасторы вышэйшай адукацыі

Бухарэсцкае камюніке

Мы, міністры, адказныя за вышэйшую адукацыю ў 47 краінах Еўрапейскай прасторы вышэйшай адукацыі (ЕНЕА), сустрэліся ў Бухарэсце 26 – 27 красавіка 2012 года, каб ацаніць дасягненні Балонскага працэсу і вызначыць будучыя прыярытэты ЕНЕА.

Інвестыцыі ў вышэйшую адукацыю ў імя будучыні

Еўропа перажывае эканамічны і фінансавы крызіс з разбуральнымі сацыяльнымі наступствамі. У сферы вышэйшай адукацыі крызіс вядзе да цяжкасцей даступнасці фінансавання і павышае нявызначанасць перспектывы працаўладкавання выпускнікоў.

Вышэйшая адукацыя з'яўляецца важным складнікам вырашэння нашых сённяшніх праблем. Моцныя і адказныя сістэмы вышэйшай адукацыі складаюць аснову паспяховай грамадстваў ведаў. Вышэйшая адукацыя павінна адыгрываць цэнтральную ролю ў нашых высілках, накіраваных на пераадоленне крызісу – зараз у большай ступені, як калі-небудзь да гэтага.

Сыходзячы з гэтага, мы абавязуемся забяспечыць для вышэйшай адукацыі максімальна магчымы ўзровень дзяржаўнага фінансавання, а таксама прыцягненне іншых адэкватных рэсурсаў у якасці інвестыцый у нашу агульную будучыню. Мы будзем падтрымліваць нашы вышэйшыя навучальныя ўстановы ў падрыхтоўцы творчых, інавацыйных, удумлівых і адказных выпускнікоў, якія патрэбны нашым дэмакратычным дзяржавам для эканамічнага росту і ўстойлівага развіцця. Мы прытрымліваемся ідэі разам працаваць у гэтым напрамку, каб скараціць узровень беспрацоўя сярод моладзі.

ЕНЕА ўчора, сёння і заўтра

Балонскія рэформы змянілі вышэйшую адукацыю на ўсёй тэрыторыі Еўропы, дзякуючы ўдзелу і высілкам вышэйшых навучальных устаноў, іх супрацоўнікаў і студэнтаў.

Структуры вышэйшай адукацыі ў Еўропе на сённяшні дзень сталі больш супастаўляльнымі і сумяшчальнымі. Сістэмы гарантыі якасці садзейнічаюць павышэнню даверу, кваліфікацыі вышэйшай адукацыі робяцца ўсё больш параўнальнымі ў розных краінах, пашырылася ўцягненне ў сферу вышэйшай адукацыі розных зацікаўленых бакоў. У цяперашні час студэнты карыстаюцца перавагамі больш разнастайных магчымасцей і робяцца ўсё больш мабільнымі. Ідэя стварэння адзінай Еўрапейскай прасторы вышэйшай адукацыі ўжо ў межах дасяжнасці.

Аднак, як сведчыць Справаздача аб рэалізацыі Балонскага працэсу, мы павінны зрабіць далейшыя намаганні для замацавання і развіцця дасягнутага. Мы будзем імкнуцца да большай узгодненасці ў нашай палітыцы, асабліва ва ўмовах завяршэння пераходу да трохузроўневай сістэмы адукацыі, выкарыстання крэдытных адзінак Еўрапейскай сістэмы пераносу і назавання крэдытаў (ECTS), выдачы Еўрапейскага дадатка да дыплама, а таксама ў працэсе ўдасканалення працэдур гарантыі якасці і ўвядзення структур кваліфікацый, уключаючы вызначэнне і ацэнку вынікаў навучання.

Мы ставім перад сабой наступныя мэты: забеспячэнне якаснай вышэйшай адукацыі для ўсіх, павышэнне магчымасцей працаўладкавання выпускнікоў і павышэнне мабільнасці для ўдасканалення навучання.

Нашы дзеянні, накіраваныя на дасягненне гэтых мэт, будуць заснаваны на бесперапынных высілках па ўзгадненні нацыянальнай практыкі з задачамі і палітыкай ЕНЕА з улікам тых галін палітыкі, дзе неабходна далейшая праца. З 2012 па 2015 гады мы сканцэнтруем увагу на падтрымцы вышэйшых навучальных устаноў і зацікаўленых бакоў у іх намаганнях, накіраваных на ажыццяўленне значных пераўтварэнняў і далейшай усебаковай рэалізацыі напрамкаў Балонскага працэсу.

Забеспячэнне якаснай вышэйшай адукацыі для ўсіх

Пашырэнне доступу да атрымання вышэйшай адукацыі з'яўляецца неабходнай папярэдняй умовай сацыяльнага прагрэсу і эканамічнага развіцця. Мы згодныя прыняць меры нацыянальнага ўзроўню для пашырэння доступу да якаснай вышэйшай адукацыі. Нашы дзеянні будуць накіраваны на тое, каб павысіць працэнт тых, хто паспяхова завяршыў навучанне, і гарантаваць своєчасовае прасоўванне ў атрыманні вышэйшай адукацыі ва ўсіх краінах ЕПВА.

Кантынгент студэнтаў, якія паступаюць і заканчваюць вышэйшыя навучальныя ўстановы, павінен адлюстроўваць разнастайнасць насельніцтва Еўропы. Мы абавязуемся рабіць адмысловыя намаганні ў адносінах прадстаўнікоў груп, якія маюць патрэбу ў сацыяльнай падтрымцы, каб развіваць **сацыяльнае вымярэнне** вышэйшай адукацыі, скараціць няроўнасць і прапанаваць студэнтам адэкватныя паслугі і падтрымку, кансультаванне і настаўніцтва, гнуткія адукацыйныя траекторыі і альтэрнатыўныя шляхі да атрымання адукацыі, уключаючы прызнанне папярэдняга навучання. Мы вітаем выкарыстанне ўзаемнага навучання па пытаннях сацыяльнага вымярэння і ставім сабе на мэце маніторынг прагрэсу ў гэтым напрамку.

Мы зноў пацвярджаем нашу прыхільнасць прынцыпу **студэнтацэнтраванага навучання**, што характарызуецца інавацыйнымі метадамі выкладання, якія ставяць студэнтаў у пазіцыю актыўных удзельнікаў уласнага навучання. Сумесна з вышэйшымі навучальнымі ўстановамі, іх студэнтамі і супрацоўнікамі мы будзем ствараць умовы асяроддзя падтрымкі і матывацыі для працы і навучання.

Вышэйшая адукацыя павінна быць адкрытым працэсам, у якім студэнты набываюць інтэлектуальную незалежнасць і ўпэўненасць у сабе побач з ведамі і навыкамі ў выбранай прадметнай галіне. Цягам акадэмічнага навучання і даследчыцкай працы у студэнтаў павінна сфарміравацца здольнасць адэкватна ацэньваць сітуацыю і крытычна абгрунтаваць свае дзеянні.

Гарантыя якасці адыгрывае найважнейшую ролю ў пабудове даверу, а таксама ў павышэнні прывабнасці прапаноў ЕНЕА, уключаючы трансмежную адукацыю. Мы прытрымліваемся ідэі як падтрымкі адказнасці грамадства за працэсы гарантыі якасці, так і актыўнага ўцягнення шырокага кола зацікаўленых бакоў у гэтыя працэсы. Мы прызнаём справаздачу аб укараненні і прымяненні Еўрапейскіх стандартаў і рэкамендацый для гарантыі якасці (ESG)¹, падрыхтаваную Еўрапейскай асацыяцыяй гарантыі якасці ў вышэйшай адукацыі (ENQA), Еўрапейскім студэнцкім саюзам (ESU), Асацыяцыяй еўрапейскіх універсітэтаў (EUA) і Еўрапейскай асацыяцыяй устаноў вышэйшай адукацыі EURASHE (Група E4). Мы зробім перагляд стандартаў ESG для таго, каб павысіць іх дакладнасць і карыснасць, уключаючы галіны іх прымянення. Гэты перагляд будзе

¹ European Association for Quality Assurance (2011): "Mapping the Implementation and application of the ESG";

ажыццяўляцца на аснове пачатковай прапановы, якую падрыхтуе Група E4 у супрацоўніцтве з Education International, BUSINESSEUROPE і Еўрапейскім рэгістрам агенцтваў гарантыі якасці (EQAR), якая будзе прадстаўлена да разгляду Назіральнай групе па Балонскім працэсе (BFUG).

Мы вітаем знешнюю экспертызу EQAR і заклікаем агенцтвы гарантыі якасці падаваць заявы аб рэгістрацыі гэтай арганізацыі. Мы дазволім зарэгістраваным у EQAR агенцтвам ажыццяўляць сваю дзейнасць на ўсёй тэрыторыі EHEA пры ўмове іх адпаведнасці нацыянальным патрабаванням. У прыватнасці, мы за прызнанне рашэнняў агенцтваў, зарэгістраваных у EQAR, у адносінах сумесных праграм і праграм двойных ступеней.

Мы пацвярджаем наша абавязацельства па захаванні адказнасці грамадства за вышэйшую адукацыю і прызнаём неабходнасць пачаць дыялог аб **фінансаванні і кіраванні** ў вышэйшай адукацыі. Мы прызнаём важнасць далейшага развіцця адпаведных інструментаў фінансавання для дасягнення нашых агульных мэт. Больш за тое, мы падкрэсліваем значнасць развіцця ў вышэйшых навучальных установах больш эфектыўных арганізацыйных структур і структур кіравання. Мы абавязуемся падтрымліваць удзел студэнтаў і супрацоўнікаў вучы ў структурах кіравання на ўсіх узроўнях і зноў пацвярджаем сваё абавязацельства прытрымлівацца прынцыпу акадэмічнай свабоды ў адносінах да аўтаномных і адказных вышэйшых навучальных устаноў.

Павышэнне магчымасцей працаўладкавання для задавальнення патрэб Еўропы

Сённяшнім выпускнікам неабходна спалучаць міждысцыплінарныя, мультыдысцыплінарныя і інавацыйныя веды і кампетэнцыі з сучаснымі спецыяльнымі ведамі ў пэўнай прадметнай галіне, каб адпавядаць больш шырокім запытам грамадства і рынку працы. Наша мэта – удасканаленне магчымасцей **працаўладкавання**, асобаснага і прафесійнага развіцця выпускнікоў на працягу ўсёй іх кар’еры. Мы дасягнем гэтага, умацоўваючы супрацоўніцтва паміж працадаўцамі, студэнтамі і вышэйшымі навучальнымі ўстановамі, асабліва ў распрацоўцы адукацыйных праграм, якія садзейнічаюць павышэнню інавацыйнага, прадпрымальніцкага і навукова-даследчыцкага патэнцыялу выпускнікоў. Навучанне на працягу ўсяго жыцця з’яўляецца адным з важных фактараў адпаведнасці зменліваму рынку працы, а вышэйшыя навучальныя ўстановы адыгрываюць цэнтральную ролю ў трансферы ведаў і актывізацыі рэгіянальнага развіцця, уключаючы бесперапыннае развіццё “альянсаў ведаў” (інавацыйных асацыяцый адукацыйных, навуковых і вытворчых арганізацый – *Заўвага перакладчыка*).

Нашым грамадствам неабходныя вышэйшыя навучальныя ўстановы, каб інавацыйна садзейнічаць устойліваму развіццю, таму вучы павінны забяспечыць больш цесную сувязь паміж **навуковымі даследаваннямі**, выкладаннем і навучаннем на ўсіх узроўнях. У адукацыйных праграмах павінны знаходзіць адлюстраванне рухомыя навукова-даследчыцкія прыярытэты і дысцыпліны, якія знаходзяцца на стадыі станаўлення, а навуковыя даследаванні павінны складаць аснову выкладання і навучання. У гэтых адносінах мы будзем падтрымліваць разнастайнасць доктарскіх праграм. Прымаючы пад увагу дакументы “Зальцбургскія рэкамендацыі II”² і “Прынцыпы інавацыйнай падрыхтоўкі дактароў навук”³, мы вывучым магчымыя шляхі павышэння якасці, празрыстасці, магчымасцей працаўладкавання і мабільнасці ў межах трэцяга цыкла навучання, паколькі адукацыя і прафесійная падрыхтоўка дактарантаў адыгрываюць асаблівую ролю ва ўмацаванні сувязей паміж EHEA і Еўрапейскай прасторай навуковых даследаванняў (ERA). Побач з праграмамі доктарскай падрыхтоўкі, высокаэфектыўныя праграмы другога цыкла з’яўляюцца неабходнай умовай для развіцця

² European University Association (2010): “Salzburg II Recommendations”;

³ European Commission (2011): “Report of Mapping Exercise on Doctoral Training in Europe – Towards a common approach”;

прадуктыўных узаемасувязей паміж выкладаннем, навучаннем і навуковымі даследаваннямі. Захоўваючы вялікую разнастайнасць і рост дакладнасці магістарскіх праграм у ЕНЕА, мы маглі б таксама прааналізаваць іх іншыя магчымыя агульныя прынцыпы з улікам ужо зробленай у гэтым напрамку працы⁴.

З мэтай кансалідацыі ЕНЕА неабходна мэтанакіравана ўкараняць **вынікі навучання**. Распрацоўка, разуменне і практычнае прымяненне вынікаў навучання маюць ключавое значэнне для паспяховага выкарыстання ECTS і Дадатка да дыплама, для працэдур прызнання, структур кваліфікацый і працэсаў гарантыі якасці – усе гэтыя аспекты ўзаемазвязаныя. Мы заклікаем інстытуты працягваць працу па ўзмацненні ўзаемасувязі паміж акадэмічнымі крэдытамі як з вынікамі навучання, так і з вучэбнай нагрузкай студэнтаў, а таксама ўключыць экспертызу ўзроўню дасягнення вынікаў навучання ў ацэначныя працэдурны. Мы будзем працаваць над тым, каб у “Кіраўніцтве па выкарыстанні ECTS”⁵ у поўнай меры быў адлюстраваны стан бягучай працы ў галіне вынікаў навучання і прызнання папярэдняй адукацыі.

Мы вітаем дасягненні ў распрацоўцы **рамак кваліфікацый**; яны павышаюць празрыстасць і дазваляюць сістэмам вышэйшай адукацыі стаць больш адкрытымі і гнуткімі. Мы ўсведамляем, што практычная рэалізацыя ўсіх пераваг кваліфікацыйных структур можа стаць больш складанай, чым распрацоўка гэтых структур. Распрацоўка структур кваліфікацый павінна працягвацца, каб яны сталі паўсядзённай рэальнасцю для студэнтаў, супрацоўнікаў вуні і працадаўцаў. Разам з тым, некаторым краінам складана завяршыць фарміраванне нацыянальных структур кваліфікацый і самаацэнку іх адпаведнасці Структуры кваліфікацый ЕНЕА (QF-EHEA) да канца 2012 года. Гэтым краінам трэба памножыць намаганні, выкарыстоўваць падтрымку і досвед іншых дзяржаў, каб дасягнуць пастаўленых мэтай.

Агульнае разуменне ўзроўняў кваліфікацыйных структур мае вырашальнае значэнне для працэдур прызнання як у акадэмічных, так і ў прафесійных мэтах. Школьныя выпускныя кваліфікацыі, якія адкрываюць доступ да вышэйшай адукацыі, будуць разглядацца як 4-ы ўзровень Еўрапейскай структуры кваліфікацый (EQF) або эквівалентныя ўзроўні для краін, не звязаных з EQF, дзе яны ўключаны ў нацыянальныя структуры кваліфікацый. Мы далей суадносім кваліфікацыі 1-га, 2-га і 3-га цыклаў навучання з узроўнямі 6, 7 і 8 EQF адпаведна або з эквівалентнымі ўзроўнямі для краін, не звязаных з EQF. Мы прааналізуем пытанне аб тым, як у QF-EHEA маглі б быць узяты пад увагу кваліфікацыі кароткага цыкла (узровень 5 EQF) і заклікаем краіны выкарыстоўваць QF-EHEA для суадноснасці з ёй кваліфікацый у тых нацыянальных кантэкстах, у якіх яны існуюць. Мы просім Савет Еўропы і Еўрапейскую камісію працягнуць каардынаванне намаганняў для забеспячэння эфектыўнага функцыянавання адпаведных кваліфікацыйных структур на практыцы.

Мы вітаем дакладную сугучнасць з ECTS, Еўрапейскай структурай кваліфікацый і вынікамі навучання ў прапанове Еўракамісіі па пераглядзе Дырэктывы Еўрапейскага Саюза аб прызнанні **прафесійных кваліфікацый**. Мы падкрэсліваем важнасць таго, каб гэтыя элементы належным чынам улічваліся пры прыняцці рашэнняў аб прызнанні.

Павышэнне мабільнасці для паляпшэння навучання

Адукацыйная мабільнасць адыгрывае вельмі важную ролю ў забеспячэнні якасці вышэйшай адукацыі, у павышэнні магчымасцей працаўладкавання студэнтаў і пашырэнні трансмежнага супрацоўніцтва ўнутры ЕНЕА і за яе межамі. Мы прымаем стрэтэгію “Мабільнасць для

⁴ European University Association (2009): “Survey of Master Degrees in Europe”;

⁵ European Commission (2009): “ECTS Users’ Guide”;

ўдасканалення адукацыі”⁶ як дадатак [да гэтага Камюніке – *Заўвага перакладчыка*], уключаючы пастаўленую ў ёй мэту мабільнасці як неад’емную частку нашых намаганняў па развіцці інтэрнацыяналізацыі ў вышэйшай адукацыі.

Дастатковая фінансавая падтрымка студэнтаў важная для забеспячэння роўнага доступу і магчымасцей для мабільнасці. Мы пацвярджаем сваё абавязацельства забяспечыць поўную **партатыўнасць** нацыянальных грантаў і займаў на ўсёй тэрыторыі ЕНЕА і заклікаем Еўрапейскі Саюз падмацаваць гэта імкненне адпаведнай палітыкай.

Справядлівае акадэмічнае і прафесійнае **прызнанне**, уключаючы прызнанне нефармальнай і спантаннай адукацыі, адыгрывае цэнтральную ролю ў ЕНЕА. Яно непасрэдна садзейнічае акадэмічнай мабільнасці студэнтаў, павышае магчымасці прафесійнай мабільнасці для выпускнікоў і з’яўляецца дакладнай мерай прагрэсу ў дасягненні даверу і збліжэння. Мы маем цвёрды намер зняць апошнія бар’еры, якія замінаюць належным эфектыўным працэдурам прызнання, і ў якасці доўгатэрміновай мэты ЕНЕА гатовы сумесна дзейнічаць з мэтай развіцця аўтаматычнага прызнання супастаўляльных акадэмічных ступеней, засноўваючыся на інструментах Балонскай структуры. Такім чынам, мы прымаем на сябе абавязацельства перагледзець нашы нацыянальныя законы, каб выканаць Лісабонскую Канвенцыю аб прызнанні кваліфікацый, якія адносяцца да вышэйшай адукацыі ў Еўрапейскім рэгіёне⁷. Мы ўхваляем “Кіраўніцтва Еўрапейскай прасторы прызнання”⁸ і рэкамендуем выкарыстоўваць яго ў якасці асноўных прынцыпаў для прызнання замежных кваліфікацый і збору добрых практык. Мы таксама заклікаем вышэйшыя навучальныя ўстановы і агенцтвы гарантыі якасці правесці ацэнку інстытуцыянальных працэдур прызнання шляхам працэдур унутранай і знешняй ацэнкі якасці.

Мы імкнёмся да адкрытых сістэм вышэйшай адукацыі і больш **збалансаванай мабільнасці** ў ЕНЕА. Калі хаця б адзін бок лічыць нерацыянальнымі дыспрапорцыі ў мабільнасці паміж краінамі ЕНЕА, мы заклікаем зацікаўленыя дзяржавы да сумеснага пошуку вырашэння пытання ў адпаведнасці са Стратэгіяй мабільнасці ЕНЕА.

Мы заклікаем вышэйшыя навучальныя ўстановы працягваць распрацоўку **сумесных праграм і ступеней** як складнік больш шырокага падыходу ЕНЕА. Мы будзем вывучаць нацыянальныя нормы і практыку ў галіне сумесных праграм і ступеней як адзін са шляхоў зняцця звязаных з нацыянальным кантэкстам перашкод да супрацоўніцтва і мабільнасці.

Супрацоўніцтва з іншымі рэгіёнамі свету і **міжнародная адкрытасць** – ключавыя фактары развіцця ЕНЕА. Мы маем намер працягваць вывучэнне глабальнага разумення мэт і прынцыпаў ЕНЕА ў адпаведнасці з прыярытэтамі, усталяванымі ў стратэгіі 2007 года “Еўрапейская прастора вышэйшай адукацыі ў глабальным кантэксце”⁹. Мы ацэнім рэалізацыю гэтай стратэгіі да 2015 года з мэтай выпрацоўкі рэкамендацый па далейшых дзеяннях у галіне развіцця інтэрнацыяналізацыі. Балонскі палітычны форум працягне сваю працу як платформа для дыялогу, а яго фармат будзе ўдасканалены намі ў супрацоўніцтве з сусветнымі партнёрамі.

⁶ Bucharest Ministerial Conference (2012): "Mobility for Better Learning. Mobility strategy 2020 for the European Higher Education Area (EHEA)";

⁷ Council of Europe/UNESCO (1997): "Lisbon Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region";

⁸ NUFFIC, Netherlands Organisation for International Cooperation in higher education (2012): "European Area of Recognition Manual";

⁹ London Ministerial Conference (2007): "European Higher Education in a Global Setting. A Strategy for the External Dimension of the Bologna Process".

Удасканаленне збору даных і празрыстасці для абгрунтавання палітычных мэт

Мы вітаем удасканаленую якасць даных і інфармацыі аб вышэйшай адукацыі. Мы звяртаемся з просьбай аб больш мэтанакіраваным зборы даных у адпаведнасці з адзінымі паказчыкамі, у прыватнасці, такімі як магчымасці працаўладкавання, сацыяльнае вымярэнне, адукацыя на працягу ўсяго жыцця, інтэрнацыяналізацыя, партатыўнасць грантаў/займаў, мабільнасць студэнтаў і супрацоўнікаў вну. Мы просім арганізацыі Eurostat, Eurydice і Eurostudent ажыццяўляць маніторынг рэалізацыі рэформ і даць справаздачы па яго выніках у 2015 годзе.

Мы будзем ухваляць развіццё сістэмы добраахвотнага ўзаемнага навучання і экспертызы ў тых краінах, дзе яны запатрабаваны. Гэта дапаможа ацаніць ступень рэалізацыі Балонскіх рэформ і прасоўваць добрую практыку, паколькі з'яўляецца дынамічным спосабам рэагавання на выклікі, якія паўстаюць сёння перад еўрапейскай вышэйшай адукацыяй.

Мы будзем імкнуцца да таго, каб сістэмы вышэйшай адукацыі сталі больш зразумелымі для грамадства, асабліва для студэнтаў і працадаўцаў. Мы будзем падтрымліваць удасканаленне дзеючых інструментаў празрыстасці з тым, каб зрабіць іх у большай ступені арыентаванымі на карыстальніка і абгрунтаваць іх на эмпірычных доказах. Мы маем мэту прыйсці да пагаднення адносна агульных прынцыпаў па пытанні празрыстасці да 2015 года.

Вызначэнне прыярытэтаў на 2012-2015 гады

Абзначыўшы асноўныя задачы ЕПВА на бліжэйшыя гады, мы вызначаем наступныя прыярытэты ў працы на перыяд да 2015 года.

На нацыянальным узроўні ў супрацоўніцтве з адпаведнымі зацікаўленымі бакамі і асабліва з вышэйшымі навучальнымі ўстановамі мы:

- дасканала праанлізуем высновы Справаздачы аб рэалізацыі Балонскага працэсу (Bologna Implementation Report) 2012 года і возьмем пад увагу яе заключэнне і рэкамендацыі;
- будзем умацоўваць палітыку пашырэння агульнага доступу да адукацыі і павышэння працэнта паспяхова завяршыўшых навучанне, уключаючы меры, накіраваныя на пашырэнне ўцягнутасці груп, якія маюць патрэбу ў сацыяльнай падтрымцы;
- будзем ствараць умовы, якія садзейнічаюць прасоўванню студэнтацэнтраванага навучання, інавацыйных метадаў выкладання, адукацыйнага асяроддзя падтрымкі і матывацыі, адначасова працягваючы прыцягваць студэнтаў і супрацоўнікаў вну да ўдзелу ў працы структур кіравання ўсіх узроўняў;
- выдадзім дазвол агенцтвам гарантыі якасці, зарэгістраваным у EQAR, ажыццяўляць сваю дзейнасць на ўсёй тэрыторыі ЕНЕА пры ўмове яе адпаведнасці нацыянальным патрабаванням;
- будзем працаваць над павышэннем магчымасцей працаўладкавання, навучання на працягу ўсяго жыцця, развіцця ў студэнтаў здольнасці вырашаць праблемы і прадпрымальніцкіх навыкаў шляхам удасканалення супрацоўніцтва з працадаўцамі, асабліва ў галіне распрацоўкі адукацыйных праграм;
- забяспечым тое, што ўкараненне структур кваліфікацый, ECTS і Еўрапейскага дадатка да дыплама будзе ажыццяўляцца на аснове вынікаў навучання

- заклічам краіны, якія не могуць да канца 2012 года завяршыць працу па стварэнні і ўкараненні нацыянальных кваліфікацыйных структур, супастаўляльных са Структурай кваліфікацый ЕНЕА, памножыць намаганні і прадставіць скарэктаваны план дзеянняў па рэалізацыі гэтай задачы;
- будзем укараняць рэкамендацыі стратэгіі “Мабільнасць для ўдасканалення навучання” і праводзіць працу па забеспячэнні поўнай партатыўнасці нацыянальных грантаў і займаў на ўсёй тэрыторыі ЕНЕА;
- перагледзім нацыянальныя заканадаўствы з мэтай поўнага выканання Лісабонскай Канвенцыі аб прызнанні кваліфікацый і будзем садзейнічаць прымяненню “Кіраўніцтва Еўрапейскай прасторы прызнання” для прасоўвання практык прызнання;
- будзем ухваляць стварэнне ў ЕНЕА “альянсаў, заснаваных на ведах”, арыентаваных на цесную ўзаемасувязь навуковых даследаванняў і тэхналогій.

На еўрапейскім узроўні ў працэсе падрыхтоўкі да Міністэрскай канферэнцыі 2015 года і ў супрацоўніцтве з адпаведнымі зацікаўленымі бакамі, мы:

- звернемся ў Eurostat, Eurydice и Eurostudent з просьбай ажыццяўляць маніторынг рэалізацыі Балонскага працэсу і стратэгіі “Мабільнасць для ўдасканалення навучання”;
- распрацуем да 2013 года сістэму добраахвотнага ўзаемнага навучання і экспертызы ў тых краінах, якія ў гэтым зацікаўлены і ініцыююць пілотны праект з мэтай развіцця ўзаемнага навучання па пытаннях сацыяльнага вымярэння вышэйшай адукацыі;
- падрыхтуем прапанову па пераглядзе стандартаў ESG з мэтай іх далейшага прыняцця;
- будзем садзейнічаць павышэнню якасці, празрыстасці, магчымасцей працаўладкавання і мабільнасці ў межах трэцяга цыкла навучання, пры гэтым працягваючы ўмацоўваць узаемасувязь паміж ЕНЕА і ERA;
- будзем працаваць над забеспячэннем таго, каб у Кіраўніцтве па выкарыстанні ECTS быў належным чынам адлюстраваны стан бягучай дзейнасці ў галіне вынікаў навучання і прызнання папярэдняй адукацыі;
- будзем каардынаваць працу па рэалізацыі структур кваліфікацый на практыцы, падкрэсліваючы іх узаемасувязь з вынікамі навучання, а таксама будзем аналізаваць, якім чынам у Структуры кваліфікацый могуць быць улічаны кваліфікацыі кароткага цыкла навучання ў нацыянальных кантэкстах;
- будзем падтрымліваць дзейнасць групы краін-першапраходцаў, якія вывучаюць шляхі дасягнення аўтаматычнага акадэмічнага прызнання супастаўляльных ступеней;
- будзем вывучаць нацыянальныя заканадаўствы і практыкі ў адносінах да сумесных праграм і ступеней, што з’яўляецца адным са шляхоў ліквідацыі абумоўленых нацыянальным кантэкстам перашкод на шляху развіцця супрацоўніцтва і мабільнасці;
- будзем ацэньваць ход рэалізацыі стратэгіі “ЕНЕА ў глабальным кантэксте”;
- распрацуем кіруючыя прынцыпы ЕНЕА для вызначэння палітыкі празрыстасці і працягнем маніторынг інструментаў празрыстасці.

Наступная Канферэнцыя міністраў адукацыі краін ЕНЕА адбудзецца ў Ерэване, Армения, у 2015 годзе, дзе будзе ацэнены прагрэс у дасягненні вызначаных вышэй прыярытэтаў

Спіс скарачэнняў:

BFUG - (Bologna Follow-Up Group) Назіральная група па Балонскім працэсе

BUSINESSEUROPE – Асацыяцыя еўрапейскіх прадпрымальнікаў E4

Group (ESU, - Група E4

EURASHE, EUA, ESG)

ECTS - (European Credit Transfer and Accumulation System) Еўрапейская сістэма пераносу і назапашвання крэдытаў

Education International – Міжнародная федэрацыя прафсаюзаў работнікаў адукацыі

EHEA - (European Higher Education Area) – Еўрапейская прастора вышэйшай адукацыі

ENQA - (European Association for Quality Assurance in Higher Education) – Еўрапейская асацыяцыя гарантыі якасці ў вышэйшай адукацыі

EQAR - (European Quality Assurance Register) – Еўрапейскі рэгістр агенцтваў гарантыі якасці

EQF - (European Qualification Framework) – Еўрапейская структура кваліфікацый

ERA - (European Research Area) – Еўрапейская прастора навуковых даследаванняў

ESG - (European Standards and Guidelines for Quality Assurance) – Еўрапейскія стандарты і рэкамендацыі для гарантыі якасці

ESU - (European Student's Union) – Еўрапейскі студэнцкі саюз

EUA - (European University Association) – Асацыяцыя еўрапейскіх універсітэтаў EURASHE - (European Association of Institutions in Higher Education) – Еўрапейская асацыяцыя ўстаноў вышэйшай адукацыі

Eurostat - Евростат – статыстычная служба Еўрапейскага саюза

Eurostudent – Еўра-Студэнт – праект, накіраваны на апрацоўку сацыяльных і эканамічных даных аб студэнцкім жыцці ў краінах Еўрапейскага Саюза

Eurydice – Эўрыдыка-сетка, якая забяспечвае абмен інфармацыяй у галіне адукацыі

NUFFIC - (Netherlands Organisation for International Cooperation in higher education) – Нідэрландская арганізацыя міжнароднага супрацоўніцтва ў галіне вышэйшай адукацыі

UNESCO - (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) Арганізацыя садзеяння адукацыі, навуцы і культуры пры ААН (ЮНЕСКА)

Наступная Канферэнцыя міністраў Еўрапейскай прасторы вышэйшай адукацыі Балонскі пройдзе ў 2015 годзе ў Армэніі.